

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ У ХАРКІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Національно-громадянське виховання в університеті є важливою складовою частиною навчального процесу і охоплює всі сфери підготовки спеціаліста сільськогосподарського виробництва.

Виховання — це процес самовдосконалення та навчання молоді основним принципом самоконтролю своїх думок та вчинків відповідно до: — загальних законів розвитку природи;

— індивідуальних можливостей кожної людини;

— загальних для всіх без винятку вимог суспільства.

Даний підхід передбачає змістову, організаційну і методичну сторони національно-громадянського виховання.

Змістова сторона національно-громадянського виховання містить у собі такі основні моменти:

1. Забезпечує можливість:

— доступу студентської молоді до вичерпної інформації з питань досягнень світової та вітчизняної культури;

— вільного самовизначення студентської молоді у світоглядних позиціях, духовних інтересах і цінностях після подання широкої та об'єктивної інформації про світоглядні позиції, духовні інтереси та цінності як вітчизняного, так і світового рівня;

— оволодіння молодими людьми конституційними основами законодавчих актів держави;

— вироблення необхідності визначення кожною молодою людиною своєї громадянської позиції, прищеплення любові до Батьківщини, окреслення пріоритетності людини, її середовища проживання та всього живого на Землі, а також культури та духовності.

2. За змістовий стержень виховання в університеті взято статті "Загальної декларації прав людини", прийнятої ООН у 1948 році, та статті Конституції України, прийнятої на 1У сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. На основі цих документів розроблено і календарний план національно-громадянського виховання студентів в академічних групах на всі п'ять років навчання, який передбачає глибоке розуміння кожної статті цих документів і надає можливість їх вивчення через участь у цій роботі самих студентів.

3. Пріоритетність завдань щодо розкриття індивідуальних особливостей кожної молодої людини та їх реалізації як в межах обраної професії, так і в загальноінтелектуальних напрямках.

Організаційна сторона національно-громадянського виховання включає такі основні положення:

1. У виховному процесі мають місце як колективні (курс, потік, академгрупа, студентські комітети курсу і факультету, комітет у справах сім'ї, молоді та спорту, а також профспілкове бюро факультету і деканат, куратор-викладач) для всіх курсів, так і індивідуальні (студент — наставник — викладач) для студентів 3, 4, 5-х курсів форми виховання. У ролі кураторів академгруп виступають викладачі загальноосвітніх кафедр, у ролі наставників (із чисельністю — 8-9 студентів) — викладачі спеціальних кафедр.

2. Час, який витрачається викладачами на виховання студентської молоді, враховується у другу половину дня, тобто в загальне навантаження з розрахунку: 2 години на академгрупу на тиждень для 1 і 2 курсу і 5 годин на одного студента на рік для студентів 3, 4, 5-х курсів.

3. Усі викладачі, від ректора до асистента, кожний на своєму рівні, займаються конкретними ділянками виховання:

перший рівень — ректор університету проводить виховання студентської молоді через загальні збори, раду трудового колективу, вчену раду, спеціалізовану раду, ректорат, комітет у справах сім'ї, молоді та спорту, наради різних рівнів, спілкування зі студентами;

другий рівень — проректори університету проводять виховання молоді через загальні збори, раду трудового колективу, вчену раду, спеціалізовану раду, комітет у справах сім'ї, молоді та спорту, наради різних рівнів, спілкування зі студентами (відповідно до профілю своєї роботи);

третій рівень — декани, голови комітетів у справах сім'ї, молоді та спорту факультетів, заступники деканів проводять виховання студентів через загальні збори курсів, наради старост груп та їх заступників, семінари-наради з керівниками груп і як керівники груп (надається помічник куратора для керівництва групою в період сільськогосподарських та інших робіт) або наставники;

четвертий рівень — завідувачі кафедр проводять виховання із співпрацівниками кафедри, а ті, що не ведуть аспірантуру, повинні займатися питаннями виховання студентів як куратори груп (надається помічник куратора для керівництва групою в період сільськогосподарських та інших робіт) або наставники;

п'ятий рівень — доктори наук, професори та доценти, що не ведуть аспірантуру, є кураторами груп (першим двом категоріям надається помічник для

керівництва групою в період сільськогосподарських робіт) або наставниками; **шостий рівень** — старші викладачі, викладачі та асистенти займаються вихованням студентів як куратори груп або наставники. При цьому до згаданої роботи в першу чергу залучаються найбільш досвідчені особи.

4. Керівництво національно-громадянським вихованням молоді в університеті здійснюють комітети у справах сім'ї, молоді та спорту, що створені при ректоратах та деканатах. У керівництві вихованням студентської молоді активну позицію займає профспілкова організація на чолі з профкомом університету та профбюро факультетів. До цього керівництва активно залучаються ради кураторів та наставників факультетів, студентські комітети всіх рівнів та студентські ради гуртожитків.

5. На професійному рівні національно-громадянське виховання серед студентської молоді в університеті проводять:

— кафедра світової та української культури — з питань розробки методики, організації та керівництва підготовкою та проведенням на різних рівнях культурологічних заходів, художньої самодіяльності, КВК, занять із кураторами і т.п.;

— кафедри філософії, політичної історії України та політології, іноземних мов, україно та слов'янознавства — з питань розробки методики та організації проведення культурологічних заходів (виховних годин, тематичних вечорів, занять із кураторами і т.п.);

— кафедри безпеки життєдіяльності, основ агрономії та хімії — з питань правового та екологічного виховання;

— кафедри економіки, бізнесу та маркетингу, організації та менеджменту виробництва — з питань невідкладності проведення ринкових перетворень в АПК;

— кафедра фізичного виховання і спорту — з питань підготовки, проведення та участі у спортивних змаганнях різних рівнів;

— бібліотека — з питань розробки методики та організації проведення виховних годин, літературно-природничо-мистецьких тематичних вечорів (зустрічей) та виставок;

— студентський клуб — з питань організації та функціонування гуртків художньої самодіяльності, КВК, підготовки та участі у фестивалях художньої самодіяльності, КВК, тощо;

— у групах, на курсах, факультетах і в університеті в цілому, а також у гуртожитках — з метою розширення студентського самоврядування створені студентські комітети, ради, які представля-

ють студентський рух і реалізують права та обов'язки студентської молоді з питань навчання, наукової роботи, виховання через взаємодію їх із вченою радою університету, факультетами, з ректоратом, комітетами у справах сім'ї, молоді та спорту університету, факультетів, з деканатами і кафедрами, радами кураторів, наставників груп на факультетах.

В основу методики проведення національно-громадянського виховання покладено:

1. Принцип порівняння, який полягає в тому, що в процесі виховання порівнюються не окремі особистості (студенти), а результати діяльності однієї й тієї ж мо-

лодої людини в минулому, сучасному і дається орієнтир на майбутнє.

2. Принцип порівняння вчинків молодих людей (студентів) із заповідями своїх предків.

3. Принцип розмежування завдань, які стоять перед кураторством, як колективною формою виховання, і наставництвом, як носієм індивідуального. Суть його полягає в тому, що на куратора покладається завдання проведення виховання з питань, що є загальними для всіх студентів (наприклад: права та обов'язки студентів, статут вищої школи, питання культури, права, держави, Конституції України, прав людини і т.п.). Перед наставни-

ком стоїть завдання розкриття індивідуальних особливостей молодих людей та надання практичної допомоги в їх розвитку, тобто пріоритетами у вихованні для куратора є загальнолюдські цінності, для наставника – індивідуальні особливості кожного студента.

Таким чином, розроблені основні принципи підходу до організації національно-громадянського виховання дозволять розкрити його функціонування через змістову, організаційну і методичну сторони, є основою для формування системи виховання у вищому закладі освіти.

Ректор ХДТУСГ Д.І.Мазоренко